

Omgaan met een crisis

Begin vorig jaar werden we wereldwijd geconfronteerd met een pandemie, die het afgelopen jaar en ook dit jaar een enorme impact heeft op ons dagelijks leven. Veel inwoners, ook uit onze gemeente, kregen er direct mee te maken door quarantaine, niet kunnen bezoeken van familie of vrienden, opname in het ziekenhuis of zelfs de intensive care dan wel door overlijden van geliefden of bekenden. En hoewel het vaccineren op stoom lijkt te komen, zijn we voorlopig nog niet van Corona af. Het is zelfs de vraag of we, ook op de langere termijn, terug zullen kunnen keren naar de situatie van voor maart 2020. Nieuwe varianten leveren nog steeds een bedreiging op en het is nog volstrekt onduidelijk hoe en welke maatregelen ook op langere termijn ons leven zullen blijven beheersen.

Ook economisch zijn velen geraakt, door werkloosheid, maar ook door stilleggen van het bedrijf. Zeker de detailhandel, de horeca en de evenementen / recreatieve sector hebben grote offers gebracht. De compensaties van het rijk hebben velen wel op de been gehouden, maar er zijn ook gaten geslagen in de buffers van ondernemers.

Dat alles toont onze kwetsbaarheid als mensen. Een nietig virus, onzichtbaar met het blote oog, zet onze hele samenleving in één klap stil. En hoe gaan we daarmee om? Sommigen worden er depressief van. Er wordt veel gesproken over de impact op onze jongeren. Anderen besluiten, na aanvankelijk de regels opgevolgd te hebben, zich daar steeds meer aan te onttrekken. Weer anderen protesteren tegen het beleid omdat ze vinden dat onze vrijheid en rechtstaat wordt aangetast.

De engelse theoloog Tom Wright schreef daar onlangs een boekje over "God en de pandemie" en hij zegt daarin dat in de Bijbel niet weggekeken wordt bij ellende maar dat de Bijbel wel leert hoe daarmee om te gaan. Hij geeft daarin het voor-

beeld van de eerste christenen, hoe die heel anders dan de wereld om hen heen met epidemieën omgingen: "Ze ondergingen die niet fatalistisch en vroegen zich ook niet af of ze de goden hadden vertoornd. Ze deden iets wat nog nooit vertoond was in de Oudheid: ze bouwden hospitalen, zetten armenzorg op en toonden hun solidariteit met wie in ellende verkeren. Ze keken niet weg, maar zochten oplossingen in de overtuiging dat Gods leiding over deze wereld juist zichtbaar wordt als mensen de handen uit de mouwen steken".

De ChristenUnie-SGP spreekt de wens uit, dat deze gedachte voor gemeente en inwoners een inspiratie zijn om op een positieve manier, elkaar ondersteunend, met de huidige omstandigheden om te gaan.

Waar staan we nu?

In deze omstandigheden, presenteert het college een kadernota met een somber beeld. De grootste uitdaging lijkt te zijn, hoe houden we het als gemeente financieel droog. De afgelopen jaren zijn de uitgaven in het sociaal domein explosief gestegen en die trend lijkt nog niet te zijn omgebogen hoewel de kadernota dat wel lijkt te suggereren. In de tabel C (Autonome ontwikkelingen; pag 26) wordt voor 2022 t/m 2025 een gelijkblijvende kostenstijging weergegeven.

Vervolgens houdt de bijbehorende compensatie vanuit het rijk daar geen gelijke tred mee. Er ligt vanuit de gemeenten wel een claim bij het rijk, en het kabinet heeft voor de korte termijn wel extra geld beschikbaar gesteld, maar dat biedt structureel geen soelaas. De recente uitspraak van de arbitragecommissie Jeugd biedt hoop, maar het kabinet moet zich er nog op beraden.

Tot slot drogen ook de incidentele baten vanaf 2022 op door het aflopen van grondexploitaties en vervallen van precario. We zien dat terug ik de grafieken van de algemene reserve ontwikkeling op de laatste pagina van de kadernota.

Het college geeft een doorkijkje met betrekking tot de mogelijke bezuinigingen op de apparaatskosten, met mitsen en maren omgeven en de nadere invulling komt pas bij de begroting.

Tegelijkertijd wil het college op een aantal terreinen de ambtelijke organisatie wel uitbreiden. De meest opvallende is vijf FTE erbij in het sociaal domein. En dat financiert het college met het stopzetten van het maatschappelijk werk van Kwadraat met als argument dat dit feitelijk een doublure van werkzaamheden zou zijn. Daar zou wat ons betreft nog eens nader met de raad over gesproken moeten worden en dan, wat ons betreft, vooral ook over de rol van het kernteam enerzijds en dat van het maatschappelijk werk anderzijds. Daarbij rijzen bij ons ook vragen rondom taken en doelstellingen en onafhankelijkheid. De consultants van het kernteam hebben een andere positie dan de maatschappelijk werkers van Kwadraat. We steunen dan ook het **amendement** van D66 c.s.

Maatwerk ≠ Meetwerk

Wat ons opvalt, is dat in de passages over het sociaal domein we niet veel nieuws lezen terwijl de grootste financiële risico's juist in dat domein zitten. Hier hadden we een duidelijker verhaal verwacht hoe het college dat op de lange termijn denkt aan te pakken. Juist over dit domein hadden we, mede naar aanleiding van de onderzoeken van de afgelopen maanden, een duidelijke doorkijk verwacht hoe het college meer grip op het sociaal domein wil krijgen.

Op een paar specifieke punten in dit domein plaatsten wij de volgende kanttekeningen. De inburgering komt weer meer bij de gemeente te liggen. De ChristenUnie-SGP is van mening dat het van belang is om met betrekking tot taallessen ook goed te letten op de praktische uitvoerbaarheid. Dat betekent, naast kwaliteit, ook goede OV-bereikbaarheid van de leslocaties en compacte planning van de taallessen (bundelen op lesdagen in plaats van versnippering) zodat er ook ruimte is

om nieuwkomers via stages etc... ook gelijk hun taalvaardigheid in de praktijk toe te passen.

Terecht maakt de kadernota een opmerking over de toeslagenaffaire, wij verwachten dat het college hier een ruimhartige ondersteuning en wij willen graag het gesprek aangaan over het zo nodig kwijtschelden van gemeentelijke schulden.

Tegelijk vragen we ons af of we binnen het sociaal domein wel eruit halen wat erin zit. Blijven we teveel hangen in regeltjes (meetwerk) of kijken we voldoende naar de unieke situatie en proberen we daar samen met de inwoners een oplossing voor te vinden (maatwerk)? In 80% van de gevallen zal een standaard werken, maar in 20% niet; past de situatie net niet binnen de regeltjes en de standaard. En zeggen we dan "dit hebben we te bieden, daar moet u het mee doen" of gaat ons kernteam een stap verder en kijken we hoe we het probleem wel op kunnen lossen. Het regelarm budget is afgeschaft omdat er weinig gebruik van wordt gemaakt, maar dat zegt niets over de noodzaak van zo'n "bureaucratievrij budget". Tegelijk zien we dat nog meer dan 100 huishoudens, soms langdurig, aangewezen zijn op de voedselbank. Vanuit het college is ook wel eens aangegeven dat bij acute situaties men eerst naar de voedselbank verwijst; waar is de creativiteit van de gemeente. En hoeveel gevallen zijn er die tussen wal en schip vallen of soms dure zorg krijgen omdat de meest eenvoudige en goedkoopste oplossing niet binnen de regeltjes past. Tijdens een congres van de ChristenUnie afgelopen week ging het hier ook over, en kwamen vele voorbeelden langs van maatwerk oplossingen die (naast een kostenbesparing) ook een groot maatschappelijk rendement opleveren. Daarom onderschrijven we de **motie** van de PvdA/GL om in gesprek met (oa) de voedselbank na te gaan hoe het gebruik van de Voedselbank voorkomen kan worden en beter maatwerk geleverd kan worden. En als we dat goed inbedden in onze werkwijze, zijn we wij ervan overtuigd, dat we daar ook goedkoper mee uit zijn.

Wonen en Vervoer

Meer ambitie lijkt er uit te stralen bij de teksten onder domein twee. De ChristenUnie-SGP wil daar de volgende aandachtspunten bij meegeven.

We hebben een woningbouwprobleem en alle inspanningen van de wethouder ten spijt, is dat voorlopig nog niet opgelost. Daarbij zien we ook een onderschat risico namelijk het nu voortvarend bouwen van seniorenhuisvesting bevordert wel de doorstroming, maar voor wie? De woningen die achterblijven, zijn vaak voor onze eigen jonge starters niet betaalbaar en dus worden die opgekocht door mensen van elders. De contingenten sociale huur en middenhuur lossen dat maar beperkt op (veel starters komen qua inkomen al niet meer in aanmerking voor sociale huur, maar kunnen door ontbreken van betaalbare woningen ook niet kopen). Welke maatregelen denkt het college te nemen om juist dat gat te vullen? De ChristenUnie-SGP heeft de afgelopen jaren voorstellen gedaan, onder andere via ons woonplan. Ook nu hebben we nagedacht over mogelijkheden zoals bijvoorbeeld Koopgarant van de Stichting Opmaat of het BZK-model van de gemeente Zaanstad. We begrijpen de complexiteit van dergelijke middelen, maar willen we onze eigen starters nu aan een betaalbare woning helpen, zullen we het lef moeten hebben om onorthodoxe middelen niet te schuwen.

De Metropoolregio Amsterdam heeft het RIGO een rapport laten opstellen wat heeft geleid tot een zogenaamde Instrumentenkoffer Betaalbare Woningen. Wij stellen voor dat De Ronde Venen ook een dergelijke instrumentenkoffer samenstelt. We dienen hiervoor een **motie** in.

Ten aanzien van verkeer vermeldt de kadernota het fietsplan. Maar het afgelopen jaar zien we de maatregelen met betrekking tot de fiets alleen maar vertraging oplopen of zelfs geschrapt worden. Dus wat is de ambitie van het college nu eigenlijk ten aanzien van fietsveiligheid. Hoe staat het met het oplossen van de knelpunten en hoe

vergroten we de veiligheid in het buitengebied. Onlangs werd een deel van de hoofdweg nieuw geasfalteerd, maar wat ons betreft een gemiste kans dat hier geen fietsstrook is aangebracht.

Duurzaamheid

Dan de duurzaamheid. We zitten midden in de discussie over de zoekgebieden voor zon en wind en de behandeling van de RES. Dat heeft ons ertoe gebracht om eens een statusupdate te vragen over ons duurzaamheidsbeleid zoals verwoord in het Spoorboekje Klimaatneutraal 2040. Allereerst dank voor de uitvoerige en informatieve beantwoording in de informatienota van 23 maart jl. (GB12). Maar dat heeft ons de overtuiging gegeven dat het goed is om dit document op korte termijn te evalueren en te herzien. Deels blijkt dat al in de beantwoording waar een aantal keren wordt verwezen naar een herijking begin 2022. Maar ook de ontwikkelingen van de afgelopen jaren en de verbrede kennis bij de raad over dit onderwerp, zijn meer dan voldoende aanleiding om het Spoorboekje nog weer eens tegen het licht te houden. Daarbij zouden ook inwoners van onze gemeente betrokken moeten worden. Wij dienen hiervoor een **motie** in.

In het kader van duurzaamheid, mede met het oog op de bodemdaling en de veenweide problematiek (CO₂ uitstoot van het veen bij verdroging), pleiten wij ervoor om op die percelen waar de agrarische functie echt niet meer mogelijk is, veel meer (veen)bos te planten. Dat heeft als voordeel het opnemen van CO₂ uit de lucht en het geeft ook kansen in de recreatieve sfeer. In het verlengde daarvan zouden wij ook graag zien dat met partijen uit het Pact van de Poldertrots een evaluatie plaatsvindt over de eventuele bijstelling van de Versoerde Veenribbenvariant. Kan er juist in dat gebied niet meer ruimte komen enerzijds voor bos en anderzijds ook voor (goed afgeschermd) zonnenvelden. Dat past ook binnen de koers van de Veenweidestrategie en de motie die we vorig jaar oktober bijna unaniem hebben aangenomen.

Dan nog een paar woorden over de afvalbarometer. Vorig jaar hebben wij onze motie hierover ingetrokken door de toezegging van de toenmalig wethouder Hagen. Maar het resultaat is uiterst bedroevend. De afvalbarometer blijkt in de praktijk niets meer te zijn dan een weggestopte webpagina (waarvan je het adres maar net moet kennen, want onder het kopje Afval op de gemeentelijke website kom je het niet tegen). En het bevat niet meer dan één simplistische staafgrafiek waaruit geen inwoner kan afleiden wat het ons oplevert als we het restafval reduceren. Daarom het dringende verzoek aan het college om de toezegging van vorig jaar adequaat uit te voeren door een barometer te maken die wel informatief is en stimuleert om het restafval te reduceren en die periodiek ook op de gemeentepagina gepubliceerd wordt. De ChristenUnie-SGP is graag bereid om over de uitvoering hiervan mee te denken.

Bedrijfsvoering

Met betrekking tot bestuur en dienstverlening hebben we al kanttekeningen geplaatst bij de ontwikkeling rondom de toegang.

Wel maken wij ons zorgen over de bedrijfsvoering. De tekst in de kadernota overtuigt ons niet. Wat ons zorgen baart is het personeelsverloop. Dat is, zo blijkt uit de beantwoording van onze vragen hierover, aan de hoge kant en we hebben de afgelopen twee jaar ook een aantal ambtenaren zien vertrekken, wat voor zover wij kunnen beoordelen, een verlies voor de organisatie is. We zien ook

ontwikkelingen hierdoor stagneren. Ook zien we teveel signalen uit de samenleving over de communicatie (of het gebrek hieraan). Is er sprake van een vorm van angstcultuur? Ambtenaren die geen initiatief meer durven te tonen? Het valt van buitenaf voor raadsleden moeilijk te verifiëren, maar we denken dat hier een schone taak voor de nieuwe gemeentesecretaris (wellicht in samenwerking met de OR) ligt om uit te zoeken of hier sprake is van een ongezonde bedrijfscultuur. En zo dat zo is, daar dan de passende maatregelen op te nemen. In ieder geval moet de communicatie met de inwoners beter wat ons betreft.

Eindoordeel

Tot slot de financiële kaders. Wij vinden dat het college nog te weinig heldere keuzes voorlegt. Bij de autonome ontwikkelingen wordt te weinig de stijgende trend aan zorgkosten meegenomen dan wel onderbouwd waarom die trend gekeerd kan worden. De structurele uitgaven door beleidsontwikkelingen heeft een permanente stijging en alleen de incidentele lasten worden afgetopt, zo lijkt het, maar we weten allemaal dat er ook in 2022 en later plotseling raadsvoorstellen op tafel komen die geld kosten. Ondertussen wordt de reserve van de gemeente uitgehold en in deze kadernota kunstmatig net boven de 10 miljoen gehouden.

Dat maakt het voor de ChristenUnie-SGP lastig om met deze kadernota in te stemmen, ondanks de goede punten.

ChristenUnie-SGP De Ronde Venen

Wim Stam
Raadslid

Ton van Slightenhorst
Fractie-assistent

Martien Simons
Fractie-assistent